

Rovo retracted from that ruling

הדר ביה רבא מההיא –

OVERVIEW

initially stated that according to the רבנן receives no מוכת עץ דלא הכיר בה a רבנן. ¹ The גמרא proved that רבא retracted, because רבא insisted on interpreting the (נמצאת בעולה כתובתה מנה instead of reading מנה to read ברייתא); ² indicating that a מנה of a כתובה has a מוכת עץ שלא הכיר בה. Our תוספות discusses the meaning of this retraction.

responds to an anticipated difficulty:³

אבל מהא לא בעי למימר דהדר ביה משום דמקח טעות לגמרי משמע⁴ -

However the גמרא **did not wish to entertain that** רבא retracted this ruling of כנסה because the words which the משנה uses⁵ in the claim of the husband, is that it was a **מקח טעות**, this **indicates** that it was a **total** mistake and no money is owed.

asks:

ואם תאמר מנא לן דהדר ביה ממה שאמר לרבנן לא הכיר בה ולא כלום -

And if you will say; how do we know that רבא retracted from that which he ruled that according to the רבנן receives nothing **לא הכיר בה** which מוכת עץ a רבנן

נאמר שחזר בו ממה שאמר לא הכיר בה לרבי מאיר מאתים -

Let us say instead that רבא retracted from what he said that according to a ר"מ **מאתיים** receives מוכת עץ **שלא הכיר בה** -

אלא נפרש לא הכיר בה מנה ונוקי ברייתא כרבי מאיר -

And we will instead interpret that which רבא said regarding the ברייתא, that נמצאת

¹ See previous תוס' ד"ה לרבנן.

² See footnote # 6. רבא could not have the ברייתא state נמצאת בעולה כתובתה מנה, since רבא maintains כנסה בחזקת (כתובתה מנה). and the ברייתא indicates that there is a case where מנה she receives nothing (and the בתולה ונמצאת בעולה).

³ How do we know that רבא retracted the ruling that כתובה מנה by מוכ"ע אין לה כתובה מנה, perhaps he retracted his initial ruling that כלום אין לה כלום and now maintains that מנה יש לה מנה, and that is what the ברייתא meant (as רב ששת interpreted it). However, he did not retract the ruling of מוכ"ע that כלום אין לה כלום. In fact that ruling (of מוכ"ע אין לה כלום) was made after רבא initially said that the ברייתא meant to say that יש מוכת עץ יש. See 'Thinking it over' # 1.

⁴ תוס' initially made two rulings; one that מוכ"ע שלא הכיר בה אין לה כלום (see previous סברא) and secondly that כלום אין לה כלום (see footnote # 5) of ויהי מקחי מקח טעות, which according to רבא means מקח טעות לגמרי. Therefore the גמרא assumes that רבא retracted from his סברא (as תוספות previously explained) but not from his inference from the words of the משנה. In addition, if רבא would now maintain that נמצאת בעולה כתובתה מנה how can he maintain that מוכת עץ אין לה (תוה"ר) (see מוכת עץ on a בעולה than on a מקפיד (כד"ה לרבנן previously said תוס' as), for כתובה).

⁵ See the משנה on יב, where the husband claims (by בתולים וכו') that (ולא מצא לה בתולים) and עד שלא ארסתיך וכו'.

receives a מוכת עץ שלא הכיר בה ר"מ maintains that a מוכת עץ יש לה מנה to mean that a מנה, and the ברייתא will go according to ר"מ.⁶

answers: תוספות

ויש לומר כדפירש לעיל בקונטרס⁷ דאין זה סברא -

And one can say, as רש"י explained previously that it is not logical that according to ר"מ if she should receive a מנה she נמצאת מוכת עץ -

דאי חשיב מקח טעות לא יהא לה כלום⁸ -

For (מוכת עץ) she is a טעות (ממה נפשך) if it is considered a מקח טעות (finding out that she is a מנה) - she should receive nothing (but not a מנה) -

ואי לא חשיב מקח טעות למה לא יהא לה מאתיים⁹ -

And if (finding out that she is a מוכת עץ) is not a טעות why should she not receive מאתיים (according to ר"מ who maintains that a known מוכת עץ receives מאתיים) -

כיון¹⁰ דמדמה לה לבוגרת דאטו לבוגרת פוחתין לה מכתובתה:

Since ר"מ compares the מוכת עץ to a בוגרת; do we then diminish the כתובה of a בוגרת (who always receives מאתיים [even if he did not realize that she is no longer a נערה]), similarly by a מוכת עץ she should also receive מאתיים.

SUMMARY

There is no logic in saying that according to ר"מ a מוכת עץ שלא הכיר בה should receive (only) a מנה.

THINKING IT OVER

1. How can תוספות even entertain the thought that רבא maintains יש לה נמצאת בעולה? ¹² How can a מוכת עץ be worse than a בעולה?¹¹ נמצאת מוכת עץ ולא כלום and מנה

⁶ The ברייתא of רע הוצאת שם cannot be understood as read, we need to find a case where מנה. We can either say that נמצאת בעולה כתובתה מנה (the view of רב ששת) or we can say that נמצאת מוכת עץ כתובתה מנה (as רבא states). However this ruling of נמצאת מוכת עץ כתובתה מנה can either be according to the רבנן (as the גמרא assumes), but it can also be (only) according to ר"מ; רבא changed his mind and now maintains that according to ר"מ if מנה (not מאתיים as רבא initially stated). The ברייתא with this amendment would follow ר"מ. However רבא did not change his view according to the רבנן and he still maintains that according to the רבנן if מוכת עץ then נמצאת מוכת עץ receives a מנה, since a known מוכת עץ also receives a מנה. See 'Thinking it over' # 2.

⁷ ד"ה לא הכיר בה.

⁸ We are following the logic of רבא who maintains that משמע טעות לגמרי.

⁹ However according to the רבנן it is understood why נמצאת מוכת עץ receives a מנה, since a known מוכת עץ also receives a מנה.

¹⁰ See 'Thinking it over' # 3.

¹¹ See footnote # 3 (and # 4 [תוה"ר]).

¹² See גמרי"ב והרש"ש. See מהרש"א [הארוך] ועוד.

2. תוספות asks perhaps ר"מ retracted from his initial view regarding רבא, but how do we know that he retracted regarding the רבנן?¹³ What would be gained, by assuming question that the retraction was regarding ר"מ and not the רבנן?¹⁴

3. תוספות, when (citing פרש"י and) answering why רבא did not retract according to ר"מ, concludes, 'כיון דמדמי לבוגרת וכו'.'¹⁵ Why does תוספות add this (it is not mentioned in פרש"י)?¹⁶

¹³ See footnote # 6.

¹⁴ See מהרש"א.

¹⁵ See footnote # 10.

¹⁶ See אילת השחר.